داوری ارزیابانه آثار علمی

مسائل و موازین

دکتر عبدالرضا نوروزی چاکلی

داوری ارزیابانه آثار علمی
مسائل و موازین
دکتر عبدالرضا نوروزی چاکلی
۲۶۹۵

Evaluative Peer Review of Scholarly Works

Issues and Standards

Abdolreza Noroozi Chakoli, PhD

«داوری همتا» قلب تپنده و سنگ‌بنای اعتبار نشر علمی است. داوران نقشی حیاتی در اعتبارسنجی و ارتقای کیفیت آثار علمی ایفا می‌کنند. درحالی که داوری دقیق و ارزیابانه می‌تواند مسیر انتشار اثری ارزشمند را هموار سازد، قضاوت نادرست، با گمراه کردن تصمیم‌گیرندگان، ممکن است به پژوهشگر آسیب برساند و جامعهٔ علمی را از دسترسی به دانش جدید محروم کند. این کتاب با درک اهمیت بی‌بدیل «داوری همتا» و با هدف اعتلابخشی به آن، به واکاوی عمیق ابعاد گوناگون و آخرین استانداردهای «داوری همتا» در دنیای متحول کنونی می‌پردازد تا راه را برای اعتبارسنجی مؤثر و منصفانهٔ مقالات و سایر آثار علمی هموار کند.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۲-۴۳۰۳-۶
9786000243036

فهرست مطالب

عنوان | **صفحه**

عنوان	صفحه

عنوان	صفحه

عنوان	صفحه

عنوان	صفحه

پیشگفتار

همواره *داوری همتا* نقش تعیین‌کننده‌ای در انتشار یافته‌های علمی و مشارکت فعالانه دانشمندان در مراودات علمی و پژوهشی برعهده داشته است. انتشار روزافزون مجلات و آثار علمی در سطح بین‌المللی و نقش و جایگاه آن‌ها در ارزیابی‌های علم و فناوری کشورها، حکایت از پویایی این نقش و جایگاه داوری در توسعه آثار علمی دارد. امروزه از مجلات و آثار علمی در تصمیم‌گیری‌های مربوط به ارتقای اعضای هیئت علمی، ارزیابی مؤسسات پژوهشی و دانشگاهی، شناسایی میزان مشارکت کشورها، سازمان‌ها و دانشمندان در فرایندهای علمی و مانند آن استفاده می‌شود. همین امر بیش از هر چیز گوشزدکننده ضرورت‌های مطرح در مدیریت، انتشار و ارزیابی محتوای مجلات و آثار علمی است. در صورتی که فرایند مدیریت و انتشار مجلات علمی که داوری نیز تحت تأثیر آن قرار دارد، به صورتی نظام‌مند و به دور از مسائل بروکراتیک پیش نرود، بخش اعظمی از ارتباطات علمی را که رسالت اصلی مجلات علمی است با آسیب و مخاطره جدی روبه‌رو خواهد کرد.

با جدی‌تر شدن بحث بین‌المللی‌سازی مجلات و آثار علمی، ضرورت توجه به مسائل و مشکلات داوری منابع علمی، به‌ویژه در مجلات، بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است. ضرورتی که تعیین‌کننده میزان نقش داوران همتا در عرصه ارتباطات علمی در سطح ملی و بین‌المللی است. لذا داوری دقیق، به‌موقع و عالمانهٔ آثار در جوامع علمی توسعه‌یافته مورد توجه بسیار بوده و شیوه اجرای فرایند داوری علمی به عنوان مهم‌ترین شاخص ورود مجلات به نمایه‌های معتبر بین‌المللی محسوب می‌شود. در مقابل، حضور مجلاتی که در فرایند داوری علمی با نارسایی روبه‌رو هستند در نمایه‌های معتبر بین‌المللی کم‌رنگ است و لذا فرصت تأثیرگذاری و مشارکت فعال در جریان جهانی علم از این نوع مجلات سلب می‌شود.

با توجه به ضرورت‌های مطرح شده، هدف اصلی از تألیف و انتشار این کتاب، ارائه منبعی برای رفع نیازهای مطرح در زمینه داوری همتای آثار علمی، با تأکید بر مقالات مجلات

است. ذی‌نفعان داوری و نشر علمی، از جمله برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران عرصه‌های علم و فناوری، دبیران علمی، داوران همتا و پدیدآورندگان، اصلی‌ترین مخاطبان این کتاب محسوب می‌شوند و مطالعه این اثر به همه این ذی‌نفعان توصیه می‌شود. در عین حال، این کتاب می‌تواند نیازهای تخصصی علاقه‌مندان و همچنین نیازهای درسی دانشجویان رشته علم‌سنجی و علم اطلاعات و دانش‌شناسی را پوشش دهد و آن‌ها را با ابعاد، مسائل، چالش‌ها، شاخص‌ها، معیارها و الزامات داوری همتا آشنا کند. با این رویکرد، این کتاب می‌تواند به عنوان یکی از منابع اصلی درس‌های *بین‌المللی‌سازی مجلات*، *روش پژوهش در علم‌سنجی* و *سمینار پژوهش* در دوره کارشناسی ارشد رشته علم‌سنجی و همچنین درس‌های *روش تحقیق*، *روش پژوهش*، *سمینار پژوهش* و *روش پژوهش پیشرفته* در کلیه رشته‌ها/ گرایش‌ها و مقاطع تحصیلات تکمیلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی و سایر رشته‌ها و نیز در درس‌هایی همچون *نگارش و ویراستاری علمی*، *مدیریت نشر الکترونیکی* و *ارزشیابی اطلاعات* در دوره کارشناسی علم اطلاعات و دانش‌شناسی به کار گرفته شود. به‌علاوه، مطالب این کتاب می‌تواند نیازهای طیف وسیعی از اعضای هیئت علمی، پژوهشگران و دانشجویان کلیه رشته/ گرایش‌ها را پوشش دهد و در سطح ملی، برای مجلات علمی، داوران همتا و واحدهای پژوهشی، سودمند و کارگشا باشد.

انتظار می‌رود مباحث مطرح شده در این کتاب بتواند به تبیین بهتر مباحث در حوزه داوری همتا در کشور بپردازد و با پیش رو قرار دادن چالش‌ها و مسائل موجود در این خصوص، زمینه‌های لازم را برای بهبود بخشیدن به وضعیت داوری همتا در کشور و بهره‌مندی از راهکارها و پیشنهادهای ارائه شده فراهم سازد. علاوه بر این، نگاه دیگر این کتاب به جدیدترین تحولات مطرح در عرصه‌ها، مدل‌ها و ملزومات داوری همتا و مسائل و چالش‌های به‌کارگیری این شیوه‌ها و ابزارهای جدید در عرصه‌های داوری همتا در کشور است.

به همین منظور، در توالی مطالب کتاب، پس از روشنگری دامنه‌های تاریخی و بیان مفاهیم پایه مطرح در داوری همتا و همچنین مرور وظایف داوران همتا در چرخه متحول نشر علمی در فصل‌های اول تا سوم، در فصل‌های چهارم و پنجم به فناوری‌های نوین و داوری همتا و سپس به اخلاق در داوری همتا پرداخته شده است. سپس در فصل ششم، انواع رویکردهای مطرح در داوری همتا مورد مقایسه قرار گرفته و در فصل هفتم، ویژگی‌ها و نقاط قوت و ضعف انواع مدل‌های داوری همتا شناسایی و تبیین شده است. علاوه بر این، توجه به ابعاد و ملاحظات داوری علمی ارزیابانه عملیاتی در حوزه‌های علوم انسانی و اجتماعی و همچنین شناسایی و معرفی مسائل، معیارها و شاخص‌های کمّی و کیفی مؤثر در زمینه داوری انواع

تولیدات علمی (مقاله، مجله، کتاب، طرح پژوهشی، پایان‌نامه و رساله)، از دیگر مباحث مطرح در فصل‌های هشتم و نهم کتاب است. با توجه به ضرورت‌های توسعه نظام داوری همتا در مجلات علمی کشور، در فصل دهم چالش‌های داوری همتا برای مجلات ایرانی از دیدگاه ذی‌نفعان تبیین شده و ابعاد، مسائل، ملاحظات و الزامات مطرح در چرخه داوری برای داوران همتا، دبیران علمی و پدیدآورندگان، بر اساس انتظارات نظام علمی کشور، مورد بحث و بررسی قرار گرفته و در نهایت مهم‌ترین سازوکارها و چارچوب‌های اخلاق داوری با توجه به ملاحظات ملی و بین‌المللی، شناسایی و معرفی شده است. در فصل پایانی کتاب، به منظور بهبود بخشیدن به کیفیت داوری و ارتقای فرایند داوری علمی در کشور، پیشنهادها و راهکارهای لازم به ذی‌نفعان داوری همتا در کشور ارائه شده است. نگاه اول این فصل به برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران پژوهشی است که با فراهم کردن برنامه‌ها و سیاست‌های حمایتی و تشویقی، سازوکارهای لازم را برای بهبود بخشیدن کیفیت انتشارات علمی و فرایند داوری همتا فراهم می‌کنند. سپس مبتنی بر دانش، تجربیات و دیدگاه‌های موجود، در راستای ارزیابانه‌تر کردن و بهبود بخشیدن فرایند داوری همتا در کشور، توصیه‌هایی کاربردی و عملیاتی به دبیران علمی، داوران همتا و پدیدآورندگان، ارائه شده است.

تألیف این کتاب در راستای توسعه نظام داوری همتا در کشور، با حمایت معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و مبتنی بر پژوهشی علمی در سطح ملی صورت گرفته است (نوروزی چاکلی، ج ـ ۱۴۰۳). بنابراین در پژوهش پشتیبان این کتاب، با تکیه بر رویکرد پژوهش کاربردی علم‌سنجی، روش‌های آمیخته کیفی و کمّی و به طور خاص روش مطالعه پیمایشی و اسنادی به کار گرفته شده است. اطلاعات بخش مطالعه کمّی از نمونه‌ای هدفمند از دبیران علمی، پدیدآورندگان و داوران همتا به عنوان ذی‌نفعان داوری علمی در کشور، و اطلاعات بخش کیفی از طریق مطالعه منابع فارسی و انگلیسی مرتبط به‌دست آمد و در نهایت برای ترکیب داده‌های کیفی و کمّی، از «رویکرد متوالی توضیحی» استفاده شد. استفاده از این رویکرد برای ترکیب کردن داده‌های کیفی و کمّی به منظور توضیح دادن روابط میان یافته‌ها یا بررسی آن‌ها، به خصوص در مواقعی که یافته‌هایی خارج از انتظار پژوهشگر وجود داشته باشد، مناسب است (سجادی و همکاران، ۱۳۹۲). در این مطالعه، منظور از دبیران علمی، سردبیران مجلات علمی، دبیران ناشران کتاب‌های دانشگاهی و مدیران پژوهشی است. همچنین، نویسندگان و اساتید راهنمای پایان‌نامه‌ها و رساله‌های تحصیلات

تکمیلی به عنوان پدیدآورندگان مورد نظرسنجی قرار گرفتند. علاوه بر این، داوران مقالات منتشر شده در مجلات معتبر داخلی و خارجی، داوران کتاب‌ها و طرح‌های پژوهشی در جشنواره‌های معتبر ملی و بین‌المللی، و همچنین داوران پایان‌نامه‌ها و رساله‌های تحصیلات تکمیلی، به عنوان جامعه داوران آثار علمی در نظر گرفته شدند.

نگارنده لازم می‌داند از کلیه کسانی که موجبات تدوین و انتشار این کتاب را فراهم آوردند، تشکر کند. پیش از همه، لازم است مراتب سپاس و قدردانی خود را از جناب آقای دکتر پیمان صالحی، معاون محترم پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابراز دارم که با حمایت‌ها، حُسن نظر و اعتماد خود فرصت انجام پژوهش در این زمینه را در اختیار اینجانب قرار دادند. علاوه بر این، بر خود فرض می‌دانم از جناب آقای دکتر صمد نژادابراهیمی، مدیر کل محترم دفتر برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری که زمینه انجام پژوهش پشتیبان این مطالعه و همچنین انتشار این کتاب را فراهم کردند صمیمانه تشکر نمایم. همچنین، ضروری است تشکر ویژه خود را از آقایان حمید و سپهر نوروزی چاکلی که با همکاری‌های ارزشمند خود، انجام پژوهش پشتیبان این اثر را بر من آسان نمودند، ابراز دارم. به‌علاوه، جا دارد از سازمان «سمت» و به‌ویژه از جناب آقای دکتر حمید شهریاری، رئیس محترم سازمان و جناب آقای دکتر محمدرضا سعیدی، معاون محترم پژوهش و فناوری به پاس پشتیبانی‌های همیشگی‌شان از حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی و از سرکار خانم زهرا محمدی جاهد، کارشناس سابق، و سرکار خانم سمیه کاظمی، کارشناس فعلی گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی به دلیل پیگیری‌ها و تلاش بی‌شائبه‌شان در پیشبرد امور گروه، و همچنین از داوران محترمی که با نکته‌سنجی‌های عالمانه خود زمینه‌های ارتقای اثر را فراهم کردند، صمیمانه تشکر کنم.

در عین حال، باید بر این نکته تأکید شود که با وجود صرف وقت، انرژی، دقت و وسواس زیاد برای تألیف و انتشار این کتاب، بی‌تردید این اثر می‌تواند دارای نواقصی باشد که با همیاری خوانندگان، در ویرایش‌های بعدی قابل رفع خواهد بود. لذا امیدوار است خوانندگان محترم، از انعکاس نظرات، توصیه‌ها، نکته‌بینی‌ها و رهنمودهای ارزشمند خود به نگارنده دریغ نفرمایند.

عبدالرضا نوروزی چاکلی
Noroozi@Shahed.ac.ir

مقدمه

داوری همتا یکی از بحث‌برانگیزترین، حساس‌ترین و در عین حال مهم‌ترین گام‌ها در چرخه انتشار و ارزیابی آثار علمی به شمار می‌رود و در این میان، داوران از تأثیرگذارترین ذی‌نفعان دانشی در نظام علم و فناوری محسوب می‌شوند؛ چرا که نظرات داوران همواره از تعیین‌کننده‌ترین جایگاه در اعتباربخشی به اثر و همچنین اعتبارسنجی آن برخوردار است و در اخذ تصمیم نهایی در خصوص اثر، بیشترین نقش را ایفا می‌کند (Faggion, 2016; Huisman & Smits, 2017). از این رو، توجه به مسائل و ابعاد گوناگون مطرح در امر داوری به دلیل نقشی که در رشد و بالندگی نظام علم و فناوری ایفا می‌کند، همواره در صدر نگاه‌های ملی و بین‌المللی قرار داشته است.

داوری همتا یک وظیفه علمی و حرفه‌ای است که هر پژوهشگر نسبت به آن مسئولیت مستقیم دارد. این وظیفه علمی و حرفه‌ای از آنجا نشئت می‌گیرد که توسعه علمی هر حوزه و ارتقای مجلات و منابع علمی هر حوزه، تحت تأثیر داوری آن قرار دارد. چه بسیار مجلات، کتاب‌ها و سایر منابع هستند که با هدایت داوران تکمیل شده و به سمت صحیح هدایت می‌شوند. بنابراین، داوری بر رویکرد یادگیری-یاددهی نیز مبتنی است. از این رویکرد، داور نه تنها از مطالعه چیزی که داوری می‌کند می‌آموزد، بلکه با انعکاس دانش خود به نویسنده، وظیفه یاددهی را نیز برعهده دارد. چه بسیار داورانی که داوری را صرفاً به دلیل تأثیری که بر فرایند یادگیری آن‌ها دارد انجام می‌دهند و در حین انجام داوری، حتی پیش از انتشار آثار از آخرین تحولات حوزه خود آگاه می‌شوند. در این صورت، داوری می‌تواند ارزشمند و لذت‌بخش نیز باشد. به بیانی دیگر، چنانچه داوری به صورت مسئولانه و با نگاه حرفه‌ای و با رویکرد مبتنی بر یادگیری-یاددهی انجام شود می‌تواند لذت‌بخش باشد؛ زیرا داوری مسئولانه سازوکاری برای حفظ سلامت فرایند ارزیابی نوشته‌های پژوهشی جامعه علمی است. با وجود این، انجام داوری مسئولانه و دقیق نیازمند شرایط و مهارت‌های ویژه‌ای است. داوری نه فقط بر سرنوشت نویسندگان و آثار علمی تأثیر می‌گذارد، بلکه جهت‌دهنده جامعه علمی و سوق‌دهنده آن‌ها به سوی مطالب باکیفیت نیز هست؛ چرا که چنانچه مطالبی نادرست و

غیرواقعی از چشم داوران همتا دور بماند و به اشتباه تأیید شود، می‌تواند به عنوان یک آسیب و آفت وارد چرخه حوزه تخصصی شود و به صورت نادرست توسط جامعه علمی مورد اعتماد قرار گیرد.

بنابراین، نکته حائز اهمیت این است که هر چقدر تعداد مجلات، مقالات و سایر انواع تولیدات علمی و کانال‌های انتقال اطلاعات توسعه می‌یابد و هر چقدر تقاضا برای انتشار آثار علمی افزایش پیدا می‌کند، نیاز به داوری صحیح، دقیق و منصفانه نیز بیشتر می‌شود و جامعهٔ علمی بیشتر بر اهمیت کار داوری وقوف می‌یابد (Lewin, 2014). داوران به عنوان مهم‌ترین بازیگران نظام علمی کشور موجبات ارتقای کیفیت آثار علمی و توسعه کانال‌های انتقال اطلاعات علمی نظیر مجلات را فراهم می‌آورند و با اشاعهٔ دانش تخصصی خود به نویسندگان و دبیران، بر آثار علمی در حال شکل‌گیری و جدید تأثیر می‌گذارند، چرخ علم و فناوری را به گردش درمی‌آورند و سکان اصلی اعتباربخشی به آثار علمی و کانال‌های انتقال اطلاعات علمی را برعهده می‌گیرند (صادقی و همکاران، ۱۳۹۱).

با وجود این، یک داور علمی برای رسیدگی منصفانه به اثر تحت داوری خود باید بخشی از زمان و انرژی مفید خود را به مطالعه و ارزیابی همه‌جانبهٔ آثار همتایان و هم‌قطاران بعضاً ناشناس خود اختصاص دهد که بی‌شک مهم‌ترین دلیل صرف این وقت و انرژی، چیزی جز حس مشارکت در توسعه و پشتیبانی از علم نیست. به‌طور معمول، مهم‌ترین نتیجه‌ای که از این حس مشارکت برای شخص داور رخ می‌دهد، افزایش بار داوری برای داوران منصف‌تر، متخصص‌تر و متعهدتری است که بیشتر به کار داوری اهمیت داده‌اند؛ چرا که داوری تأثیرگذارتر آن‌ها همواره باعث می‌شود تا مجلات، ناشران و دبیران جشنواره‌های علمی، ارسال دعوت‌نامه‌های انجام داوری به این نوع داوران برجسته را در اولویت‌های کاری خود قرار دهند که البته این فشار کاری بر داوران برجسته‌تر را بیشتر و بیشتر کند. بر کسی پوشیده نیست که آنچه دبیران علمی را به‌سوی دعوت از این داوران برجسته سوق می‌دهد، نظرات کارساز و تأثیرگذار این دسته از داوران است؛ به‌طوری که آن‌ها در مقام یک مشاور فهیم و کاردان عمل می‌کنند و به‌صورت مستقیم در خدمت دبیران علمی قرار می‌گیرند و در اتخاذ تصمیم نهایی به دبیران علمی یاری می‌رسانند و از طرفی به‌صورت غیرمستقیم در خدمت نظام علم قرار می‌گیرند و در ارتقای کیفیت آثار علمی ناشران و مقالات مجلات علمی نقش‌آفرینی می‌کنند (Voight & Hoogenboom, 2012). در نقطه مقابل، چنانچه کار داوری با اشراف کامل صورت نپذیرد و در فرایند انجام داوری، چارچوب‌ها و اصول لازم برای داوری منصفانه توسط داور

رعایت نشود، کار قضاوت در خصوص اثر سخت می‌شود و در مواردی حتی دبیران علمی را به بیراهه می‌کشاند و آن‌ها را به اتخاذ تصمیم‌های غلط در خصوص اثر سوق می‌دهد که بی‌شک این نقصان می‌تواند به نظام علم ضربه‌های جبران‌ناپذیر وارد کند. یک داوری ناصحیح و اشتباه می‌تواند به‌صورت ناعادلانه از انتشار یک اثر وزین جلوگیری کند و جامعهٔ علمی را از دسترسی به آن محروم سازد. همچنین یک داوری اشتباه می‌تواند موجبات انتشار یک اثر ناصحیح و بی کیفیت را فراهم سازد و در دیدگاه جامعه علمی نسبت یک مبحث علمی، انحراف ایجاد کند (فدایی، ۱۳۹۷).

لذا جامعه علمی در زمینه انجام داوری صحیح و تأثیرگذار با چالش‌های گوناگونی روبه‌روست که برطرف کردن آن به مثابه تبدیل تهدید به فرصت عمل می‌کند و می‌تواند به صورت چشم‌گیری کیفیت آثار علمی را بهبود بخشد (حیدری و ولی‌زاده زارع، ۱۴۰۱؛ فدایی، ۱۳۹۷؛ نوروزی چاکلی، ۱۳۹۹). از طرفی، در نظر گرفتن چارچوب‌هایی برای انجام داوری نظام‌مند و صحیح می‌تواند زمینه‌های لازم را برای تبدیل داوران جوان به داورانی ارزنده و برجسته فراهم سازد و آن‌ها را به‌سوی انجام داوری‌های عمیق و ارزیابانه عملیاتی هدایت کند. علاوه بر این، دارا بودن ساختار و چارچوبی مشخص، متوازن و نظام‌مند برای داوری علمی می‌تواند نظام علم و فناوری را از ابعاد دیگری نیز توسعه دهد و کار را برای انتخاب داوران تأثیرگذارتر آسان کند و بیش از پیش زمینه‌های لازم را برای بهره‌گیری از دانش آن‌ها فراهم سازد. در اختیار داشتن چارچوب‌ها و معیارهایی مشخص و منسجم برای داوری با توجه به انواع تولیدات علمی و با در نظر گرفتن ملاحظات خاص داوری در هر یک از آن‌ها، از ضروریاتی به شمار می‌رود که باید در فرایند داوری مدنظر قرار گیرد؛ چرا که به عنوان مثال، انجام داوری بر روی یک مقاله از بسیاری جنبه‌ها با انجام داوری بر روی یک کتاب درسی متفاوت است و گام برداشتن در این راه بدون در اختیار داشتن چارچوب‌های علمی لازم می‌تواند نتایج گمراه‌کننده‌ای را به دنبال داشته باشد. چه بسا الزاماً داور یک مقاله، داور مناسبی برای یک کتاب نباشد و چنانچه کتاب را با همان نگاهی که به مقاله داشته است مورد داوری قرار دهد، نتایج مطلوبی حاصل نشود. به‌علاوه، هر حوزه علمی بنا بر مأموریت‌های خاص خود، از ابزارها و روش‌های گوناگونی برای نیل به هدف غایی بهره می‌برد و در این راه با مسائل، چالش‌ها و مقتضیات خاص خود روبه‌رو می‌شود. در همین راستا باید پذیرفت که مسائل، چالش‌ها و مقتضیات انجام داوری در حوزه‌های تجربی و مهندسی، با مقتضیات موجود در حوزه‌های علوم انسانی، اجتماعی و هنر که با ابعاد دیگری از مسائل و مقتضیات روبه‌رو

هستند، متفاوت است (Brezis & Birukou, 2020; Manchikanti et al., 2015). بدیهی است در چنین شرایطی، نمی‌توان انتظار داشت که داوری و ارزیابی آثار علمی پژوهشگران در حوزه‌های مختلف علم و فناوری، با روش‌ها، معیارها و شاخص‌هایی مشترک و بدون در نظر گرفتن مسائل و مقتضیات خاص آن‌ها و به عبارتی با یک عینک صورت پذیرد.

در این میان، «دفتر برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری» با توجه به مأموریتی که در زمینه ساماندهی امور پژوهشی در سطح ملی برعهده دارد، رسیدگی به امور داوری آثار علمی و به‌ویژه مجلات علمی را در صدر اولویت‌های خود قرار داده است. به این ترتیب، تعمیق‌بخشی، هدفمندسازی، تفکرمداری، ساختارمندسازی، ساماندهی و مدیریت فرایند داوری علمی در کشور در صورتی می‌تواند در زمینه ارتقای کیفیت آثار علمی و مجلات به بار بنشیند و اثرگذاری نتایج داوری‌های ارزنده بر نظام علم و فناوری کشور را اعتلا بخشد که ابعاد گوناگون داوری علمی را بر اساس پژوهشی مستقل مورد کنکاش و موشکافی قرار داده باشد.

به این منظور، در وهله نخست باید ویژگی‌ها، مشخصه‌ها و نقاط قوت و ضعف انواع رویکردها و مدل‌های داوری علمی و ملاحظاتی که زمینه‌ساز تفاوت در ابزارها، روش‌ها و مقتضیات داوری علمی است تبیین شود و سپس بر اساس آن، به منظور داوری ارزیابانه عملیاتی برای انواع تولیدات علمی در گروه‌های موضوعی گوناگون راهکارهایی اندیشیده شود.

به این ترتیب، این‌که مهم‌ترین رویکردها و مدل‌های داوری علمی و نقاط قوت و ضعف هر یک در مقایسه با یکدیگر کدام است؛ مهم‌ترین ملاحظات، معیارها و شاخص‌های مطرح برای داوری انواع تولیدات علمی در گروه‌های موضوعی گوناگون کدام است؛ مهم‌ترین چالش‌ها و الزامات عملی و اخلاقی داوری برای ذی‌نفعان آن کدام است؛ و این‌که برای اعتلا بخشیدن به فرایند داوری در کشور به چه سازوکارها، تمهیدات، چارچوب‌ها و سیاست‌گذاری‌هایی نیاز است، همگی از مهم‌ترین دغدغه‌های موجود در این زمینه محسوب می‌شوند. این مطالعه درصدد پاسخ‌گویی به بخش عمده‌ای از همین مسائل است.